

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ АМОРТИЗАЦІЇ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Чичірко О. А. – ст. 5 курсу, гр.ОПДзвнм-11

Науковий керівник – Головай Н.М. – к.е.н., доцент

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Однією з важливих економічних і облікових категорій є амортизація. Водночас дослідженню ролі і методів амортизації за сучасних умов не приділяється належної уваги. У зв'язку з цим, потрібно визнати, що методика амортизації взагалі випала з об'єктів дослідження теорії бухгалтерського обліку. Не до кінця визначено економічну і фінансову природу амортизації, методика обліку амортизаційного фонду, техніку розрахунків.

Використання основних засобів в діяльності підприємства має певні обмеження в зв'язку з поступовим зношуванням та втратою їх споживчої вартості (корисності), що вимагає здійснення відповідних витрат. Прийнято виділяти два види зносу – фізичний та моральний. Відшкодування повного фізичного та морального зношування основних засобів здійснюється за рахунок амортизаційних відрахувань, призначених для покриття витрат на придбання засобів праці. Характеризуючи поняття амортизації, необхідно відзначити потребу у чіткому виділенні двох його сторін щодо здійснення капіталовкладень: амортизація на стадії обґрунтування інвестиційного рішення (тобто перед здійсненням інвестицій); амортизація після реалізації інвестицій, тобто на стадії функціонування основних засобів. Автори численних праць, присвячених економічним дослідженням основних засобів, пишучи про амортизацію, мають на увазі саме другу сторону цього поняття, тобто традиційно амортизація трактується як поняття похідне від здійснених інвестицій. Причому похідне як у теоретичному, так і в практичному аспекті.

Методів нарахування амортизації є десятки, але всі вони – різновиди чи поєднання методів рівномірної, регресивної та прогресивної амортизації.

При лінійному методі нарахування амортизації норма амортизаційних відрахувань постійна для кожного року функціонування. При регресивному методі ця норма з кожним роком служби основних засобів зменшується, а при прогресивному – зростає. Різновиди цих методів відрізняються між собою темпами зростання чи спадання. У кожному з розглянутих методів амортизації чи модифікації їх може бути реалізовано так звану систему прискореної компенсації витрат, за якою списання вартості засобів праці здійснюється у значно короткіші терміни.

Задля впорядкування процедури нарахування амортизації (у першу чергу, щоб запобігти приховуванню в амортизаційному фонді прибутків, які підлягають оподаткуванню) відповідне

законодавство усіх країн вимагає, щоб амортизація нараховувалася в усіх компаніях методом, затвердженим уповноваженим на це державним органом. Звідси і цілком прагматичне визначення: «Амортизація – списання, згідно з вимогами оподаткування та бухгалтерського обліку, протягом певного терміну початкової балансової вартості основних фондів» [1]. Дане визначення фактично погоджується з поняттям амортизації щодо минулого акту господарської діяльності. Але що стосується майбутніх інвестицій, то те, що називається амортизацією у розумінні погашення в ході господарської діяльності витрат на основні фонди, відіграє об'єктивну та важливу роль.

При обґрунтуванні проектних рішень від точності методів повернення коштів, інвестованих у створення основних засобів, залежить вибір варіанта капіталовкладень. На сьогодні поняття амортизації з погляду майбутніх інвестицій досліджено не досить добре, а саме воно дало б змогу вдосконалити методи обґрунтування оптимальних варіантів проектних рішень.

Безумовно, амортизація є багатоаспектною категорією. У зв'язку з цим, зокрема, можна говорити про обліковий, економічний, фінансовий і правовий аспекти амортизації. Однак різні аспекти амортизації передбачають і різні підходи до її числення й інтерпретації. Тому перше принципове питання полягає у виборі алгоритму розрахунку амортизації залежно від поставленої мети.

У бухгалтерському обліку амортизаційні відрахування розглядаються як витрати, що нічим не відрізняються від інших видів витрат. Такий підхід впливає з принципу відповідності витрат та доходів, що надає змогу визначити фінансовий результат господарської діяльності підприємства за певний звітний період.

Економічна амортизація відрізняється від бухгалтерської насамперед тим, що ґрунтується на майбутніх грошових потоках, очікуваних від використання основних засобів з обліком їхньої ліквідаційної вартості наприкінці терміну корисної служби.

Отже можемо зробити висновок, що вірне прийняття рішення щодо вибору методу нарахування амортизаційних відрахувань на основні засоби впливатиме в подальшому на їх майбутні експлуатаційні можливості, моральне та фізичне спрацювання, що в свою чергу впливатиме на загальну результативність господарювання підприємства.

Література

1. Голов С. Дискусійні аспекти амортизації // Бухгалтерський облік і аудит. – 2005. – №5. – С.3-8.
2. Голошев І. Методи амортизації: саме час переглянути // Бухгалтерія. – 2009. – №4. – С.54-59.
3. Парнюк В. О. Про підвищення ролі амортизації як джерела інвестицій і регулятора попиту та пропозиції основних засобів // Актуальні проблеми економіки. – 2007. – №5. – С.166-172.
4. Хомин, П. Я. Амортизація: економічний зміст та методика відображення / П. Я. Хомин, І. М. Пиріг // Фінанси України. – 2007. – №6. – С.22-30.